

PLAN DZIAŁANIA KT 192 ds. Ogólnych i Fizyki Gleby

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny nr 192 ds. Ogólnych i Fizyki Gleby został powołany w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, który zajmuje się m.in. organizowaniem działalności normalizacyjnej zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, wypracowanymi przy aktywnym współudziale ekspertów krajowych.

Komitet ten zajmuje się zagadnieniami z zakresu fizyki gleby oraz ogólnej wiedzy o środowisku glebowym, tj.: pobieraniem, transportem i przechowywaniem próbek, terminologią, klasyfikacją oraz innymi tematami z zakresu gleboznawstwa i ogólnej oceny środowiska glebowego. Dzięki jego działalności, w tym współpracy z lustrzanymi komitetami - europejskim i międzynarodowym, możliwe jest opracowywanie norm terminologicznych, ogólnych metodycznych, a także szczegółowych metodycznych z zakresu fizyki gleby, potrzebnych do kompleksowej klasyfikacji, monitoringu i oceny stanu środowiska glebowego, w tym:

- *stosowania jednolitej terminologii podczas przeprowadzania wszystkich rodzajów badań z zakresu oceny jakości gleby, a także w dziedzinach pokrewnych, w których potrzebne jest jej stosowanie,*
- *oceny gleboznawczej gleby/gruntu w terenie lub/i jej/jego reprezentatywnej próbki w laboratorium z zastosowaniem tej samej klasyfikacji,*
- *pobierania, transportu i przechowywania próbek gleby (w tym próbek z nadkładów i składowisk) oraz powietrza glebowego – bezpiecznych i zapewniających zachowanie ich w niezmiennym stanie,*
- *charakteryzowania hydrologicznych właściwości gleby, w tym zawartości wody, przewodnictwa hydraulicznego, retencji wodnej oraz ciśnienia wody w porach gleby,*
- *charakteryzowania innych fizycznych właściwości gleby, w tym stabilności agregatów glebowych, gęstości fazy stałej, gęstości objętościowej, powierzchni właściwej oraz potencjału redoks,*
- *charakteryzowania gleby i materiałów przeznaczonych do ponownego użytkowania,*
- *charakteryzowania gleby w celu ochrony zasobów wody.*

Komitet Techniczny nr 192 stawia sobie również za zadanie wspieranie krajowych ośrodków prowadzących badania z powyższego zakresu oraz producentów specjalistycznego sprzętu potrzebnego do ich prowadzenia, ponieważ w rezultacie ułatwia to wymianę myśli badawczej, informacji i wyników badań, a w końcu zachowanie środowiska w jak najlepszym stanie (a pośrednio, na dalszych etapach, również wymianę handlową i zapewnia konkurencyjność niektórym polskim produktom).

Ponadto rozwój normalizacji terminologii, klasyfikacji oraz metod badań i analiz z zakresu fizyki gleby zapewni podmiotom z branży laboratoryjnej oraz instytutom i innym ośrodkom badawczym, które świadczą usługi w zakresie badania gleb, prowadzenie prac z zastosowaniem odpowiednich metod, narzędzi i urządzeń, jednocześnie zwiększając ich umiejętności i efektywność.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Uwarunkowania społeczne/środowiskowe

Gleba jest bardzo złożonym utworem naturalnym – składa się ona z trzech faz: fazy stałej, która stanowi około 50 % objętości gleby (w tym 45 % części mineralnych i 5 % części organicznych), fazy ciekłej, tj. wody (roztworu glebowego) i fazy gazowej, tj. powietrza glebowego. Woda i powietrze zajmują pory glebowe, stanowiąc razem drugą połowę objętości gleby. Faza ciekła i gazowa są, w przeciwieństwie do fazy stałej, bardzo dynamiczne – zmieniają się one nieustannie w myśl zasady; im więcej wody tym mniej powietrza i odwrotnie. W odróżnieniu od pozostałych składowych środowiska naturalnego gleba jest zasobem nieodnawialnym w okresie pokolenia. Powstawanie gleby to proces bardzo skomplikowany i powolny – trwający niekiedy setki, a nawet i więcej lat. Ponadto gleba w przeciwieństwie do wody i powietrza wzbudzała i wzbudza znacznie mniejsze zainteresowanie polityków i decydentów, co wynika z faktu, że gleby są mniej dynamiczne i z reguły niewidoczne (profil glebowy to pionowy przekrój gleby do głębokości 2 m), poza ich wierzchnią warstwą – która dla wielu kojarzy się z brudem i błotem.

Ponieważ glebę dotychczas zajmowano się znacznie mniej niż pozostałymi komponentami środowiska, jest ona obecnie dużo bardziej od nich narażona na działania powodujące nieodwracalne lub trudno odwracalne zmiany jej właściwości, a więc między innymi na:

- gromadzenie się w niej zanieczyszczeń,
- postępujące procesy zakwaszania,
- susze glebowe,
- degradację w wyniku działalności gospodarczej nierolniczej i nieleśnej,
- erozję (erozja wietrzna i wodna są procesami naturalnymi – niszczącymi wierzchnią warstwę powierzchni ziemi, sprzyja temu między innymi wycinanie lasów i niewłaściwe użytkowanie rolnicze gruntów. Około 39 % obszaru Polski jest zagrożone erozją wodną i około 28 % erozją wietrzną),
- intensyfikację procesów utraty substancji organicznej,

co prowadzi do jej degradacji, a w skrajnych przypadkach może prowadzić do całkowitej utraty jej funkcji (m.in. siedliskowej, retencyjnej i produkcyjnej).

Trudność przeprowadzania badań polskich gleb jest związana również i z tym, że charakterystyczną cechą gleb/powierzchni ziemi w Polsce jest jej duża zmienność przestrzenna.

Uwarunkowania prawne

Podstawą do prowadzenia badań oraz działalności usługowej i gospodarczej związanej z zakresem KT są między innymi następujące przepisy:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych („Dyrektywa IED”),

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2004/35/WE dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku; tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2013 nr 0 poz. 1232,

Ustawa o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych, z dnia 6 lipca 2001 roku; Dz. U. 2001 nr 97 poz. 1051 oraz Dz. U. z 2003 nr 113 poz. 1068,

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku; tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2013 nr 0 poz. 627),

Ustawa o lasach, z dnia 28 września 1991, tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2014 nr 0 poz. 1153,

Ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku; tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2012 nr 0 roku poz.145,

Ustawa prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 roku, tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2014 roku nr 0 poz. 613,

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych, z dnia 3 lutego 1995 roku, tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2013 roku nr 0 poz. 1205,

Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, z dnia 13 kwietnia 2007 roku, tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2014 roku nr 0 poz. 210,

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z dnia 3 października 2008, tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami Dz.U. z 2013 roku nr 0 poz. 1235,

Europejska Konwencja Krajobrazowa, Dziennik Ustaw z 2006 nr 14 poz. 98, wersja obowiązująca od 2005-01-01,

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2012 roku, w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz.U. z 2012, poz. 1246),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku, w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. z 2002 nr 165, poz. 1359),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 roku, w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz.U. z 2008 nr 82, poz. 501),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 roku, w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz.U. z 2008 nr 103, poz. 664),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku, w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 roku, nr 137, poz. 984),

Polityka Ekologiczna Państwa (na lata 2009 –2012 z perspektywą do roku 2016).

Uwarunkowania techniczne

W oparciu między innymi o wymienione powyżej akty prawne i inne przepisy działają, prowadząc badania naukowe i/lub usługowe:

- Inspekcja Ochrony Środowiska,
- Stacje Chemiczno-Rolnicze,
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy,
- Instytut Technologiczno-Przyrodniczy,
- Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy,
- Instytut Badawczy Leśnictwa,
- Polskie Towarzystwo Gleboznawcze,
- Instytut Agrofizyki PAN,
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych,
- a także odpowiednie instytuty, katedry i zakłady Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetów Przyrodniczych, Technologicznych, Rolniczych i innych, a także politechnik na terenie całego kraju,
- jak również inne różne laboratoria, w tym prywatne.

Właśnie między innymi tym instytucjom do prowadzenia ich działalności niezbędne są normy terminologiczne, klasyfikacyjne i metodologiczne ogólne oraz metodologiczne szczegółowe, w tym z zakresu fizyki gleby, opracowywane przez Komitet Techniczny nr 192 ds. Ogólnych i Fizyki Gleby. Niezbędne są one zwłaszcza wtedy, gdy laboratorium chce uzyskać certyfikat laboratorium akredytowanego nadawany przez Polskie Centrum Akredytacji (związane jest to ze spełnieniem wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005) w dziedzinie badań z zakresu gleboznawstwa i/lub fizyki gleby i być konkurencyjne na rynku poprzez rozszerzanie i unowocześnianie wykonywanego zakresu badań zgodnie z wymaganiami krajowymi, europejskimi i międzynarodowymi.

Aspekty normatywne

Komitet Techniczny nr 192 ds. Ogólnych i Fizyki Gleby współpracuje z lustrzanymi komitetami CEN/TC 345 *Characterization of soils* oraz ISO/TC 190 *Soil quality* w tym podkomitetami ISO/TC 190/SC 1 *Soil quality – Evaluation of criteria, terminology and codification*, ISO/TC 190/SC 2 *Soil quality – Sampling*, ISO/TC 190/SC 5 *Soil quality – Physical methods* oraz ISO/TC 190/SC 7 *Soil quality – Soil and site assessment* w zakresie opracowywania Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych.

Prowadzi on aktywną działalność w zakresie normalizacji dotyczącej ogólnych aspektów badania gleby, w tym terminologii, klasyfikacji, kodyfikacji, metod pobierania, transportu i przechowywania próbek, jak również normalizacji dotyczącej fizycznych właściwości środowiska glebowego oraz fizycznych metod badań tych właściwości, w tym:

- do dnia dzisiejszego w ramach tematyki KT 192 zatwierdzono 24 Polskie Normy tłumaczone na język polski, uznano 11 norm w języku oryginału oraz opracowano 2 Polskie Normy własne,
- program prac normalizacyjnych na rok 2015 obejmuje 1 temat normalizacyjny prPN-prEN ISO – bardzo obszerną i trudną normę terminologiczną, z przewidywanym terminem ogłoszenia w latach 2015–2016.

Normy z zakresu terminologii gleboznawczej, pobierania, transportu i przechowywania próbek, gleboznawstwa oraz fizyki gleby cieszą się zainteresowaniem, ponieważ są potrzebne zarówno do planowania, jak i do przeprowadzania większości badań z zakresu jakości gleby. Potrzebne są one również podczas:

- oceny gleb zdewastowanych i gleb po remediacji,
- przeprowadzania wstępnego rozpoznania gleby na danym terenie,
- oceny gleby w terenie – *in situ*,
- planowania i przeprowadzania pobierania próbek gleby z danego terenu,
- oceny gleby pod względem jej możliwości w zakresie sorpcji fizycznej (adsorpcji molekuł, par i gazów na powierzchni koloidów glebowych), która między innymi zwiększa właściwości chłonne gleby, a w pewnych przypadkach ułatwia usuwanie szkodliwych substancji i sorpcji mechanicznej (zatrzymywaniu się cząstek zawieszin w mniejszych od nich przestworach glebowych), dzięki której między innymi oczyszcza się przesączająca się przez glebę woda,
- sporządzenia wstępnego, uproszczonego opisu gleby z danego terenu, (co między innymi ułatwia jej późniejsze bardziej szczegółowe badanie lub/i może stanowić podstawę do jej wstępnej wyceny),
- klasyfikacji uziarnienia gleby z danego terenu, tj. zaliczenia jej do odpowiednich grup granulometrycznych (gatunku), co między innymi jest podstawą do jej/jego późniejszej wyceny,
- oceny zdolności danej gleby do gromadzenia wody i oddawania jej roślinom,
- pobierania próbek i oceny składu powietrza glebowego, a także jego wymiany między glebą a atmosferą.

Ponadto rozwój ośrodków prowadzących badania z zakresu fizyki gleby i gleboznawstwa, a także specjalizujących się w pobieraniu próbek gleby wpływa również na rozwój firm, które projektują i budują laboratoria, wykonują i dostarczają ich podstawowe wyposażenie, a przede wszystkim wykonują i dostarczają sprzęt, aparaturę, odczynniki i wzorce, a także na rozwój firm zajmujących się tworzeniem i wdrażaniem kompleksowych rozwiązań informatycznych.

Opracowane w KT 192 projekty norm opiniują: Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Ochrony Środowiska.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Głównym źródłem finansowania projektów dotyczących jakości gleby są środki finansowe z budżetu państwa, przyznawane do tej pory przez Ministerstwo Finansów.

W najbliższej przyszłości KT ponownie podejmie działania w celu pozyskania środków z Ministerstw, opiniujących normy z zakresu KT, na prace dotyczące zwłaszcza składu granulometrycznego gleby i nowych metod jego oznaczania oraz klasyfikacji uziarnienia.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Dzięki dalszym pracom nad normami z zakresu tematycznego KT 192, zostaną odniesione następujące korzyści:

- regularne uaktualnianie, uzupełnianie i rozszerzanie współczesnej terminologii z zakresu jakości gleby, która jest stosowana nie tylko w przypadku badań gleby, lecz często i w przypadku badań powiązanych np. z zakresu radiologii, odpadów oraz jakości wody. Ułatwi to współpracę i wymianę informacji,
- stosowanie do klasyfikacji gleb/gruntów norm, w których podano podział na frakcje granulometryczne zgodny z podziałem podanym w normach stosowanych do tego samego celu w Europie i na świecie, co jest bardzo potrzebne, zwłaszcza, że od 2012 roku obowiązuje Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (w jego opracowaniu uczestniczyli naukowcy z Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach),
- zapewnienie aktualnych sposobów postępowania w czasie przygotowania i przeprowadzania pobierania próbek gleby do różnorodnych celów, jak również podczas ich transportu i przechowywania,
- podniesienie wiarygodności wyników (jakościowych i ilościowych) badań,
- kontrolowanie i utrzymanie standardów ziemi i gleby,
- uaktualnianie narzędzi do monitorowania erozji gleb,
- podniesienie efektywności diagnostyki,
- zwiększenie bezpieczeństwa osób biorących bezpośredni udział w badaniach z zakresu jakości gleby,
- sprawdzanie skuteczności wybranych metod zapobiegania degradacji gleby,
- sprawdzanie właściwości wodnych danej gleby i zachowania odpowiednich stosunków wodnych na danym terenie (między innymi zdolności retencyjnych w tym zdolności do przyjmowania i oddawania opadów),
- ocenę gleb zdewastowanych oraz jakości gleb po rekultywacji.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- opracowywanie norm z zakresu fizyki gleby oraz ogólnej wiedzy o środowisku glebowym, tj.: pobierania, transportu i przechowywania próbek, terminologii, klasyfikacji oraz innych tematów z zakresu gleboznawstwa i ogólnej oceny środowiska glebowego,

- opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych powiązanych z zakresem działania KT w celu zapewnienia ich zgodności z dyrektywami europejskimi i odpowiednimi przepisami krajowymi.

Cele szczegółowe:

- terminowa (zgodna z przyjętymi harmonogramami) realizacja wszystkich prac ujętych w Programie prac normalizacyjnych KT 192 (prPN–prEN, prPN–EN, prPN–prEN ISO, prPN–EN ISO),
- pozyskiwanie środków na wprowadzanie metodą tłumaczenia do zbioru PN Norm Europejskich, a przede wszystkim normy EN ISO 10930 *Soil quality – Measurement of the stability of soil aggregates subjected to the action of water (Jakość gleby – Oznaczanie trwałości agregatów glebowych poddawanych działaniu wody)*,
- zwiększenie udziału polskich ekspertów w pracach CEN/TC 345,
- utrzymanie i zwiększenie udziału polskich ekspertów w pracach ISO/TC 190 oraz ISO/TC 190/SC 1, ISO/TC 190/SC 2 i ISO/TC 190/SC 7.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- aktywne uczestnictwo w głosowaniach wszystkich członków KT 192,
- aktywne uczestnictwo wszystkich członków w pracach i posiedzeniach KT,
- uczestnictwo ekspertów w pracach komitetów technicznych europejskich i międzynarodowych,
- wyznaczenie priorytetów przy ustalaniu Programu prac normalizacyjnych KT 192, tj. wprowadzanie do zbioru PN metodami uznania, a następnie tłumaczenia Norm Europejskich,
- aktywne poszukiwanie źródeł finansowania tłumaczeń,
- aktywny udział w procesie powstawania Norm Europejskich i Międzynarodowych.

4.3. Aspekty środowiskowe

Tematyka działalności KT 192 jest bezpośrednio powiązana ze sprawami ochrony środowiska i zdrowia człowieka oraz zapewnieniem jego zrównoważonego rozwoju. Powiązana jest ona również z systemem klasyfikacji gleb/gruntów, a tym samym wyceny gleb/gruntów. Są to główne cele prac normalizacyjnych KT 192. Prace normalizacyjne w zakresie gleboznawstwa i fizyki gleby przyczyniają się do polepszenia jakości gleb, jak również stanu wody glebowej/wód gruntowych i wód podziemnych, a także dokładności klasyfikacji gleb/gruntów.

W Raporcie o stanie środowiska w Polsce z 2014 roku, sporządzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska podano kompleksowe dane dotyczące powierzchni ziemi/gleb w Polsce:

[http://www.gios.gov.pl/zalaczniki/artykuly/GIOS_raport_2014\(22MB\).pdf](http://www.gios.gov.pl/zalaczniki/artykuly/GIOS_raport_2014(22MB).pdf)

oraz przedstawiono zmiany, jakim ona podlegała w ostatnich latach. Wskazano również główne cele w zakresie ochrony powierzchni ziemi/gleb – określenie wielokierunkowej działalności, mającej na celu utrzymanie wysokiej jakości powierzchni ziemi poprzez racjonalne wykorzystanie, gospodarowanie, zachowanie wartości przyrodniczych i możliwości produkcyjnego wykorzystania, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co

najmniej na poziomie wymaganych standardów, doprowadzenie jakości gleby i ziemi do standardów wymaganych, gdy nie są one dotrzymane, zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury.

W powyższym raporcie uwzględniono również stan degradacji polskich gleb.

Procesy degradacji gleb stanowią problem ogólnoświatowy, więc uznano, że jest potrzebna reakcja na poziomie międzynarodowym i europejskim – w 1972 roku została przyjęta przez Radę Europy *Karta Gleb - European Soil Charter*, w której wzywa się państwa do propagowania polityki ochrony gleby. Powstała również Światowa Karta Gleb (FAO, 1982 rok) oraz stworzono Światową Politykę Glebową (UNEP, 1982 rok) – zachęca się w niej do rozwijania współpracy międzynarodowej w zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów glebowych.

W całej Europie obserwuje się postępującą utratę dużych powierzchni ziemi/gleby – przeznaczanej na cele związane z urbanizacją, rozwojem sieci drogowej i przemysłu – oraz znaczące pogorszenie jakości gleby i zakłócenie funkcji, które ona spełnia. Opracowano więc *Strategię tematyczną w dziedzinie ochrony gleby – COM (2006)231* oraz *Program Działań na rzecz Środowiska UE*.

Wraz ze wzrostem świadomości o ważności środowiska glebowego za pośrednictwem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE wprowadzono obowiązek sporządzania raportu o stanie gleby i wód podziemnych w przypadku działalności, które mogą mieć negatywny wpływ na jakość gleby i/lub wód oraz monitoringu gleby i wód.

Między innymi z powyższych powodów potrzebne są znormalizowane terminologia i klasyfikacja, metody pobierania próbek i przeprowadzania badań, aby można było prowadzić jednolity monitoring, mieć możliwość wymiany informacji i danych z badań. KT planuje położenie nacisku na prace normalizacyjne powiązane z powyższymi zagadnieniami i usprawniające prowadzenie niezbędnych do tego działań.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego

XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami, które mogą wpływać na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych i na wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych, są m.in.:

- problemy techniczne, związane z funkcjonowaniem systemu PZN, które mogą wpływać na terminowość głosowań,
- brak w KT wystarczającej ilości ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego,
- brak środków finansowych na bezpośrednie spotkania (co najmniej raz w roku) reprezentantów członków KT i dyskusję,
- brak środków finansowych na opracowanie danej PN (w przypadku tłumaczeń),
- brak środków finansowych na uczestnictwo w posiedzeniach CEN/TC 345 i ISO/TC 190 oraz ISO/TC 190/SC 1, ISO/TC 190/SC 2 i ISO/TC 190/SC 7, a także w grupach roboczych Komitetu i Podkomitetów, tj. na bezpośrednią pracę nad nowymi i aktualizowanymi normami,
- kwestie prawne uniemożliwiające dalsze prowadzenie prac nad normą (np. wykryta sprzeczność z obowiązującymi w danej dziedzinie przepisami prawa).

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Komitet Techniczny nr 192 planuje ponawianie prób pozyskania środków na systematyczne wprowadzanie do zbioru Polskich Norm tłumaczeń norm, które uprzednio zostały przyjęte metodą uznania w języku oryginału.

Ponadto Komitet Techniczny nr 192 rozpoczął prace nad opracowaniem normy krajowej

- Jakość gleby – Oznaczenie składu granulometrycznego w mineralnym materiale glebowym – Metoda dyfrakcji laserowej

oraz planuje podjęcie starań w celu opracowania normy

- Jakość gleby – Klasyfikacja uziarnienia gleb i utworów mineralnych.